

ఇల్లాలుడీ సురు

ర చ య త:

యత్ర వెంకటకృష్ణారావు

పి. వి. రామయ్య ఆండ్ సన్

రాజమండ్రి.

కావ్యము

[మొ. ౧. ౧. ౧.]

నూ చ న

ఇల్లాలను అనేకకష్టాలుపెట్టి తనడబ్బంతా, తాను
జించుకొన్న, వేశ్యకు, అర్పించాడు.

పాపదేవతకు తనజ్ఞానాన్ని, నయివేద్యంగా అర్పించాడు.

క్రీడి, వేశ్యచేతనకళ్ళలో, కారపుపొడికూడా పోయింతు
కున్నాడు.

ఈ సప్తంధములో, ఈవ్యక్తికి, ఇల్లాలుగాకపోతే ఇం
కెవరు దిక్కు?

ఇట్లు

క. వ. యి. ర.

అమ్మా నాన్నగా రెక్కరున్నారు? అని నాచిట్టితండ్రి వచ్చి
రానమాటతో అడగుతూఉంటే—

నాకేమి చెప్పాలో తెలిసేదికాదు. నాజీవితము గొప్పదయినట.
వంటి గాలితుపానులోనడి అయివులేకుండా ఎటో పోవుచున్నట్లు
తోచెడిది. నాకన్నులనుండి వచ్చుచున్న నీటిప్రవాహమునకు, అడ్డు
వేయవలచుకొంటినిగానీ—ఆ నా ప్రయత్నము సఫలమయ్యెడిదికాదు.

నాగగ్గోలుతనముచూచి నాచిట్టిసావధు బోరున యేడుస్తూ
ఉంటే—

నానునన్ను క్షుల్లమనినాదుఃఖ మధికమయ్యేది.

నాజీవితాశకు యెటుచూచినను దారి కనుపించెడిదికాదు. అట్టి
మూఁడువద్దను నివాసించెడిదాత తవ్వరుమా కనుపించురైరి.

పరాత్పరా! పరంధామా! నీవయిననూ ఈదీనిరాలను అద
రించి నావతి అచరించెడి దుష్కార్యప్రవర్తనలనుండి నిముఝునిగాజేసి
నానని నాకర్పించవా? తిట్లు లేనిదానను హేళ్యవృద్ధిగవా? నా
దీనాతాపములు వినుచున్న నీకు నాపై కసికరములేదా? ఎల్లప్పుడనూ
నీసాదాశ్చర్యమును నాహృదయమున నిడుకొని పూజచేయుచున్న
అకల్మషరాలను, అట్టి నన్ను కష్టములపాలుచేయుట న్యాయమా?

దీనబాంధవా! అపర్యేలయిత నాభక్తులను రక్షించదనని చేతికి
కంఠాముకొట్టకొరచినట. మధునూదనా? అవధానమున్న నీభక్తురాల
నునన్నుతో)వ నమయిమిదే — అని భగవంతునిగూర్చి చేతుకొను
తుంటే—

అవరాత్పరునకు నావయిని జాలికలిగి నాకష్టములను మటు
మాముముచేయుచుండెనన్నమాదిరిని నావతి వీధిలిలుపులు గెంటు
కొని లోకమెప్పుడు.

అతని ఆకారము, ఆవేశకు ఏబదిరోజులయిని చూచి—

అసమయాన్ని నేనుపొందిన అనందం వర్ణనాతీతం!

నా నాలుకవత్సరముల చంద్రుడూ, వడివడిగా నాన్నగారి
దగ్గరకు వెళ్ళి—

నాన్నగారూ! బొమ్మలేవీ మితాయిలేదేదూ? అని ఆశురదగా
అడగ్గా—

అముద్వపలుకులువిని నవ్వుకుంటూ అక్కర్లేకను సంకనికు
కొని అక్కడ నేనుకొని ఆనందమనుభవించుచున్న నాదగ్గరకొచ్చి—

అససూయా! అని ప్రేమ యుట్టిపడసింది నాచేయకట్టకొని
లేవదీసెను.

నేటితో నాకష్టములు తీరిపోయినవి. నాజన్మ స్థానముయ్యె
నని, నామనస్సులో పొంగిపోవుచూ—ఆనందాంబుధిని యోలలాడితిని.
నాప్రాణవల్లభునకు ఇష్టములయిన వృద్ధములను నామనస్సులో
యూహించుకొని ఒక అరగంటటయిములో వంటకములను తయారు
జేసి—ఆయన స్నానముచేయుటకు కొన్ని వేషినీళ్ళను లోడితిని.

ఆయన స్నానముజేసి, నేనువడ్డించిన పదార్థములను భుజించెను.

అనంతరము నేనునూ—నాశుభదృశనూ, భుజించితిమి. అప్పు
టికి నూర్చు డపరాత్రికేగి రెండు గంటలాయెను. ఆవేశ పౌర్ణమి—
అవటంవలన పిండారబోసినట్టు వెన్నెలకాయచుండెను. చంద్రునిని
లేబస్సు, మాఇంటికి వచ్చిమౌళిగమున నున్న దొడ్డియందు వినోదార్థ
మును పెంచుకున్న కర్పూర చామంతిచెల్లెము, పోయగముగా ప్రవ
రించు చుండెను.

నేనా చామంతి పువ్వున, కొన్నింటిని కోసువని ఆనందముతో—ఆపువ్వున ఒక మాలగా జేసుకొని దరింపుకొంటిని. ఇంతలో నామనోహరుడు అనసూయాయనిపించగా—? నేనక్కడకు వెళ్ళి ఏమండీ అనినిట చూస్తాను.

మన చంద్రుడు నా పళ్ళో నిద్రిస్తన్నాడని అని ఆయన అనగా—నిద్రించుచున్న మాచంద్రుని కేసు డేపింగుమా. ఆయన కూర్చులియున్న పంపిరిట్టి మంచం పక్క గాడన్న మడతమంచంపయిని పెరుండ బెట్టితిని.

నాకానమయమున, నాకతితో నాకతితో, నాకప్తనఖము లన్నీ—ఒక్క సారిగా, చెప్పుకొనకలయునని తోచింది. ఎరులకోగాని నాహృదయమునకు, తొందరజనించినది. ఆనాయనస్థలో, నామోమున పట్టిన చీరుచేమలు, మళ్ళిమునవోలె ఒక్కొక్క, బిరుదువు పటుత్వము వదిలి క్రిందికి జారిపొవుచుండెను—

అట్టి స్థితినిజూచి, నాహృదయముడే మనుకొనెనోగాని, ప్రేమ రసపూరితిమలైన వాక్యములతో—నన్ను సంతోషిరాలగాజేసి అతని మృదుహస్తమున నాకప్పుటిచెంగు అందుకొని నన్నాతని చెంతకుజేరి, బిలచుకొని—

అనసూయా? నీకు నేను గావించిన, అపరాధములను మన్నించి నన్ను యీమించువా?—

అసీ బ్రతిమాలుకొనగా—

ఏమండీ? మిమ్మల్ని యీమించటానికి, నాకర్హత లేదు. అట్టి అపార్థురాలయిన, నన్ను మీరు యీమించమని కోరికొనుట న్యాయము కాదు. మీరట్లకోరినా ఏనన్ను నక్కరితమయిన బాధ కల్పించితిరి.

అనసూయా?— నీమనస్సునకు, బాధ కల్పించ వలయునని కల్పించలేదు నీ టూటూరువద్ద— అని నాహృదయము నన్నోక ముద్దుతోని కొగలించుకొనెను.

నాకు అప్పటి కొగిలి స్వయంగానందము నొసంగినది. అక్షణమున ప్రకంచము నువ్వరచి అనందాంబుధిని యోలలాడితిని. నామనోహరుని కృపకు పాత్రులైన సయితనిగదాయని మురిసిపోతిని నాలాపి ప్రేమజ్యోతి చ్ఛాయార్థమూనముగా వెలిగినది. ఆ మనందములో పోక్తవృథాభివానో నీదానురాలవై కటాక్షవీక్షణములు ప్రసరింపజేసివి డయావియా అని భగవానుని లోలోని ధ్యానించుకొంటిని.

అనా తుర్థరాత్రివరకూ ఆనందముతోగడపి మేమిరువురమూ నిద్రించితిమి—

అని అననూయ స్నేహితురాలయిన అరుంధతితో చెబుతూ ఉంటే—

చెప్పేకొద్దీ వినవలయునని కఠోపాఖ్యానో వింటుంది అరుంధతి. ఇంతలో అననూయతల్లి సీతావళాదేవమ్మగారు అక్కడ

కొచ్చి—

అననూయా! పొద్దుపోయిందమ్మా భోజనానికిలే.

అమ్మా! నాకీపూట ఆకలవటంలేదు. అన్నంతినను.

అననూయా! రోజూ అలాంటంట్ ఎలాగునమ్మా. నువ్విక్కడ కొచ్చి పదిహేనురోజులయింది. ఒకపూటగాకపోలే ఒకపూటవయినా నరిగ్గా అన్నహారాలు ముట్టకున్నావు! మనస్సులో బెంగపెట్టుకొని ఆఖరికి నీకెరీరాన్ని పాడుజేసుకుంటున్నావు.

పొద్దుట తమ్ముక్కా నవ్వు చంద్రుడుకలిసి తాగినదానీ యేనా? నీవీపూట అన్నంమానేస్తే నేనుకూడా అన్నంతినను.

అని ఆ ఏటైయొక్క వితంతువు దీవంగాలంది.

అననూయ తో మనస్సులో ఏమనుకుంటోగాని తెలుసేలే—

స్నేహితురాలయిన అరుంధతితో అక్కడికి వస్తానని చెప్పగా—

అనుభవముగా అననూయదగ్గర కేటవ్రతీసుకని మరలవస్తానని చెప్పి వచ్చిపోయింది.

ఇంతలో అననూయతమ్ముడు చేత్తో ఓమికాయచోట్లాం వట్టు కని చంక్రినితోకలిసి వీధిలోనుంచి రాగా—

సత్యం నీకొరకే యెదురుమాస్తా ఉన్నానని—

నీతామహాదేవమ్మ వారిమువ్వరను భోజనాలకోరికు వంటగది లోనికి తీసుకెళ్లింది.

అననూయా? తరువాత నీగాధ, వివరలయినవి, నామనస్సు తత్తరవకుచున్నది. మీదటి వృత్తాంతమేమి ఐరిగెనని—

అననూయను తనజీవితగాధను, చెప్పమని అరుందతి ప్రోత్సహింపగా—

అనుభవతమ్మా? నాజీవితగాధ ఘోరమయినది— నేనానాడు, తల్లివారుబామున మేల్కొంచితిని. మేమువరున్నగడిలో వెలిగేదీపం, ఆరిపోయింది. అది చీకటిగాఉంది. మాలిన్ని అగ్గిపెట్టి అగ్గి పుచ్చుకొల దీపం వెలిగించాలని. ఆ చీకటిలోనే మంచంమీద మా అయిన్ని చేత్తోతడుమగా—మా అయన నాకు కనుపించలేదు. వెంటనే నేను లేచి అలమారులోఉన్న మరో అగ్గిపెట్టిని, దీపి దీపం వెలిగించాను.

అమితమంచంపయిని నిదించుచున్న చర్మడునివయిపుకు చూడగా—చర్మడునిచేతియుంగరమూ, నానికంతమునయున్న అమిత కాసులగోలును నాకు కనుపించినవి కావు. నామనస్సు చలించినది. నేనదియొక కలగా భావించితిని. చివ్విస నాఅకావ్యమును చూచి పోయింది.

అమడతమంచమీన నాకొకకాగితం కనుపించింది. అకాగితం అదురదాగా, తీసుకొని—దీనముదగ్గరకు వెళ్ళి, నాకళ్ళ నెంబట వచ్చుచున్న కన్నీటిని తుడుచుకొని—

ఆ కాగితముచూడగా— కలముతో వ్రాసిన అక్షరములున్నవి. కంగారుగా, ఆ అక్షరాల్ని ఇట్లు చదువుకొంటిని—

అవృష్టహీనురాలయిన అనసూయా? నీకు తెలియజేయునదేమన, నీవు స్నానముజేయు సమయమున నీచస్తువులను తీసి బీరువాలో నుంచితివి. నిన్ను కపటముగా ప్రేమించి నీవు నివ్రించు సమయమున నాఅవసరముకొరకు, అవస్తువులను—చంద్రుని దగ్గర వస్తువులను—తీసుకున్నాను.

ఇట్లు ఆనందరావు.

అరుంధతమ్మా? అట్లా ఉత్తరము చదువునకి— నాచేతిలో నున్న, అకాగితముపైని, నాకన్నులనుండి వచ్చిన విషాదజలము పడి— ఆకాగితము సిధిలమాయెను.

నాశరీరములో పనిచేయుచున్న నాడులు ఒక్కసారిగా ఆగిపోయినవి. స్మృతితప్పి, భూమిపై కూర్చుండితిని. వన్నిక బోచువారెవ్వరునూ లేరిని, ప్రాణములపై ఆశపడ దృఢసంకల్పముతిని.

ఉరినిమోని ప్రాణములు కోల్పోవ నిశ్చయించుకొని, మెల్లనిలేచి ఓత్రాడుచూచుకొని ఆగదిలోయున్న నొకకుర్చీ నూతనగాగిని, ఆగదిలో తూగుటుయ్యలగొలుసులు తగల్పబడే ఒక ఇరువరింగునకు, ఆత్రాటిని ముడివైచి, కంఠమునకు సరిసకు ఒకయుని ఏర్పరచుకొని, నాకంఠము అందిమిచ్చి—

నామనోహరుని మనస్సులో. ధ్యానించుకొంటిని. అనంతరము లక్ష్మీమనోహరునకు చేతులెత్తిమొక్కి— దేవువా! నీధన్యరాని అంశ్య సమస్కారముల నందుకొని ఈవీరురాలను ధన్యురాలగా చేయుము.

అని భగవంతుని హార్షి అనేకవిధములుగా ప్రార్థించుకొని నగలొకము పెట్టుటకు సిద్ధముగా నుండిరి.

‘అరుందరమ్మా! అనయమున నాచంద్రుడు నాకన్నుల కగుపడెను.

నిద్రించుచున్న నాచంద్రుని కప్పులకరవ్రదీర బాచుకొంటిని. బొటబొట నానయనములనుండి విషాదజలము ప్రవహింపసాగెను.

‘అననూయా! నీ వాచరించెడివిని దుర్మార్గమయినది. నీచకార్యముచేయ పాల్పడుచుంటివి. జ్ఞానమునువిడచి నిదాన్పదమయిన కార్యమునకు ఒడంబడితివా?’ నీ వాచరించెడి ఘోరకార్యము నరకమునకు త్రోవ—

అని నాకవరో చెప్పినట్టాయెను. నామనస్సు భయపడింది. నాలో పెరిగియుండు జనించినవి. నిద్రించుచున్న నాచంద్రుడు మెళుకువజెంది—

‘అమ్మా! అమ్మా!’ అనుచూ మంచం తమముకొనుచూ— నేను శానరానందున ఏమవసాగెను.

నాకంతమునయున్న యెరిని కంగారుగా తీసుకొని వచ్చేచున్న నాముద్దుబిడ్డకను ఎత్తుకొని నాతనయని కన్నీళ్ళు తుడిచి ఊరడించి నిద్రించజేపితిని

అప్పటికినూ తెల్లవారుటకు రెండుగడియలకాలమున్నది. నాచంద్రుడు నిద్రించుచున్న మంచంపయినకూర్చొని దీర్ఘాలోచనచేయ దొడంగితిని—

నాకేమియూతొచినదికాదు. నాయూలోచనలకు విఘ్నములు సంభవించుచుండెను. నాభర్త వాసినఉత్తరము మరల జ్ఞప్తికరచ్చి మనస్సు అపరిమితమయిన బాధపడింది. అవ్యవహింపరాని అనసూయా? యని నాపతివాసినవాక్యము గుండెములలో గుచ్చుకొని గాయముగా మారినది.

భగవానుడో హావతికి వేనుకాడంచిన అపరాధము లేవ్వయును లేవు. వతికి నాయుండు దయ లేకపోవుటకు కారణమేమి?

హావతిపాదములను నర్వికాలసర్వావస్థలయందునూ—నాహృదయమున నిడుకొని పూజించుకొనుచున్న అశక్తివికారము. అట్టినాయుండు నావతికి దయ లేకపోవుటకు హేతువేమి? కాని నాపృక్షలకు ఫలితము లేకపోయెను.

వాతవిలేదృశ్యము నావిన్నులు కరువడి నామనస్సు భయపడింగి.

ఈనిటన నిజమాన్వష్టమాయని, సంకయాన్వదనయితిని—

ఇంతచో కుక్కుటములు, కుక్కురోకూయని, తూసినవి, వీధివాళ్ళకు తుడిచే చప్పుడు—వినిపించింది.

మా ఇంటి, చాకీరీచేసే, అప్పలమ్మ—

‘అననూయమ్మగారూ?’ వీధిలలువు తీయండి’—అని వన్ను పిలిచింది.

‘వస్తున్నానుండు—అప్పలమ్మా!’ అని, వెంటనే తేలి—వీధిలలువు తీయడానికి, వెళ్ళుచుండగా—

వీధిలలువులు గెంటుకొని, అప్పలమ్మ నాకడూచ్చి—

‘అమ్మగారూ? వీధిలలువులు వేయటం, మరిచిపోయారా? లలువులుమీద, చేయివేయటంతోనే—మీరు లలువులు వేయకపోవటంవలన, వచ్చేకాయి.’ అని అప్పలమ్మ అనగా—

అప్పలమ్మకు నేనేమీ సమాధానమివ్వలేదు.

మరల నాభర్త సొజ్జపికివచ్చి—వ్యాకులతతోనున్న నామనస్సును మరింత వ్యాకులతగాజేసెను.

నాభర్త వెళ్ళిపోయేటప్పుడు తీసుకుని—వెళ్ళిన వీధిలలువు అప్పలమ్మ చవుతేనేగాని నాకు స్ఫురించలేదు.

అప్పలమ్మ యధావిధిగా జేసే పనులను ఆరోజున పెండలాడే జేసి—మాయింటికి ఉత్తరభాగమునయున్న వసారాలో విచారముతో— తుంగచాపవహిదకూర్చునియున్న నన్నుబాచి వెలవెలబోయింది.

నిద్రించుచున్న నాచందుగ్రు మేల్కొంది—

‘అమ్మా? అమ్మా?’ అంటూ—

అప్పలమ్మా—నేనూ— కూర్చునియున్న వసారాలోనిదివచ్చి నా పళ్ళికూచుని—‘అమ్మా? నాన్నగారే? ఆని పన్ను అడిగను

నాచిట్టితండ్రి) నన్ను అలా అడుగుతూ—ఉంటే—

అప్పలమ్మ మరింత తేల్లబోయి—

‘అననూయమ్మా? మాకవందబాబయ్యగా కొచ్చారా?’ అని అడుగడాగా అడిగింది.

‘అనుభవమ్మా?’ అప్పలమ్మ ఒకసేదరాలు. ఆమెవిశ్వాసనీయురాలు. అప్పలమ్మకు అరువదిసంవత్సరములుండను. ఆమె ఏబడోఏట భర్తమృతిపొందను. ఆమెకు ఇక ఎవ్వరునూలేరు. ఆమె నివసించుటకు మాయింటికి కర్ణాటగుడారములో—చిన్నయిల్లుమాత్రీ మున్నది.

అప్పలమ్మ మాయింటిచాకిరీచేయుచూ—తపజీవితం గడుపుకొనుచుండెను. అప్పలమ్మకు మాయందు మహాప్రేమ.

గతరాత్రిబరిగినచర్య అప్పలమ్మకు చెప్పగా—విని తనకళ్ళవెంబడి నీళ్ళను బాటబాటా వదలినది.

నాకుధైర్యంచెప్పే అప్పలమ్మ విచారిస్తుంటే—నా దుఃఖమింకా అధికమయ్యింది.

ఎట్టకేలకు నూఅప్పలమ్మ నన్ను ఓదార్చి—

‘అననూయమ్మా’ విచారించకు ఏరికై యిననూ కష్టములొచ్చుచుండును. కష్టములు కలకాలముండవు. నీవు పతివ్రతవు—నీపతిపాదములను నీహృదయమున నిడుకొని ఎల్లప్పుడూ పూజజేసుకొనుచున్న

వూళ్ళూర్చాలవు. అట్టిదోయందు దయామయుడయిన భగవానునకు కడుదూరాకమానదు.

అని అనేకవిధములుగా అప్పలమ్మ నాకు ధైర్యముచెప్పి నన్ను ఊరదీరించింది.

అప్పలమ్మ నన్నువిడచి యొక్కనిముషముననూ యుండెడిది కాదు. తనయింటిదగ్గరకు వెళ్ళుటమాని మాయింటిదగ్గరనేయుండి నాకు ధైర్యంచెబుతూ యుండెది.

‘అరుండతిమ్మా’ నా నాథుని నిద్రావస్తయందునూ నామనసులో భ్యానించుకొనుచు రోజు ఒకయుగమువలె గడుపుకొనుచు యుండెడిదానను.

అట్లాక వద్దెనిమిదిరోజులు గడచినవి. ఆనాడు తల్లతల్లి—

ఆరోజున నేను ఉపవాసముండి శాంభవీ; నాభర్తను నాతోసంగవా యని శంకరునిభార్యయైన ఉమాదేవిని—పూజించుకొంటిని. అంతేకాక శంకరబోవునమయమున నానాథుని మనస్సులో భ్యానించుకొని నిద్రించితిని. ఆనాడు అర్ధరాత్రినమయమాన అననూయా యని ఎవరో బిగ్గరగా పిలిచినట్టయెను.

ఆపిలుపు నానిద్రకు అంతరాయము కలిగెను.

తల్లర్పాటుతోలేచి నేను ఎరున్నగదితలుపులను తీసుకొని చావడిలోనికి వెళ్ళి నిలవబడగా—

ఆచావడిలో నిద్రించుచున్న అప్పలమ్మ మెళుకువకెంది నన్ను చూచి—

‘అనసూయమ్మా’ అనందభావయ్య నిమ్మల్ని పిలిచినట్టయెను. అని నాతో మహాసంతోషంగా అంది.

ఇంతలో అనసూయా! తలుపుతీయుమని మళ్ళా మా ఆయన బిగ్గరగా పిలిచెను.

వడినడిగా నేను వెళ్ళి—వీధి తలుపులు తీయగా—

నల్లటిదున్నులతో నాభర్త నాకు కనుషించెను.

గుమ్మ మెదుట నాలుగుగురపుబండ్లు నిలబడియున్నవి.

ఆబళ్ళు యెందుకు అట్లు నిలవబడియున్నవో నాకు అర్థం కా లేదు.

వీధి తలుపులు తీయటంతోనే నాభర్త రాద్రాకారముతో

లోనికివచ్చి—

‘ఏయ్?’ అననూయా? అని కఠినముగా పిలిచెను.

నేనాతని దగ్గరికు వెళ్ళి—నిలవబడితిని.

ఆయన నన్ను చూచే — ఆకలిసమాపులు నాహృదయమును శోదించినవి.

ఆయన త్రాగిన మత్తుపానీయముల వాసనభరింపలేక పోతిని. నాభయమగ్గులమయినది.

‘గారి.’ నిన్ను వేడుకొన్నందుకు ఫలితమిదియా? అని గారిని లోలోన దూషించితిని.

ఇంతలో నాభర్త కర్నకతోరముగా—

‘అననూయా? యని—నాచేయి పట్టుకొని —ఈచేతి దేమిటి?’

‘గారిపూజా—నమయమున కట్టకున్నతోరణం.’

‘గారి అంటే ఎవరు? ఆగారికికూ నంభంధముందా?’

గారిని పూజించుకుని, చేతికి మామిడాకుతోరణం కట్టుకున్నావా? అది నీకేమి ఉపకారం చేస్తుంది?’ అని నాభర్త నన్ను గద్దించి అడ్డగా—

నేనేమీ సమాధాన మివ్వలేకపోయాను.

‘పానపించమా? నానాధునిజ్ఞానమును మాయముజేసి వానాధుని నోటినుండి ఇట్టివాక్యములు పలికించుట న్యాయమా?’ అని పానపించమును లోలోన బ్రతమూలుకొంటిని.

అనసూయా? నీవునాకు అసూయరాలగా కనబడుచున్నావు. నేనడిగినమాటలకు సమాధానమిచ్చుటలేదు. దుర్మార్గురాలా? నీప్రాణములు నీకుదక్కవు జాగ్రత్త అని మరల నానాధుని నోటినుండి పలికించినది ఆపానపించాదము.

ఆసమయమున నాశరీరం కంపించింది. నాకేమియూ తోచింది కాదు. నాభర్తకు నేను సమాధాన మెట్లీయవలెనో తెలియుటలేదు.

స్తంభించి సరిదానివోలే నాభర్త వయిపుకుచూట్టంప్రారంభించేను

‘సగర్వంగా నావయిపుకుచూస్తూ—నన్ను హేళనచేస్తున్నావా?’

అని కళ్ళంట నిష్పలు గురికిస్తూ—

చేతిలోనున్న ఆలావుచాటి ప్రేముబెత్తముతో, నాతల చిట్టిపోయేలాగున నన్నుకొట్టి బూటుకాలితో నన్నాయన తన్నగా—

నేను ఆచావడిలోనున్న మండువారిలో పడిపోయాను. ఈదృశ్యం చూస్తూఉన్న అప్పలమ్మ వడివడిగావెళ్ళి ఆముదమూ ఘుగ్గా కలిపి తీసుకొచ్చి చిట్టిపోయిన రక్తముకారుచున్న నాతలకు కట్టకట్టి గొళ్ళిన వదుస్తూ—

నన్ను నెమ్మదిగా లేవదీసి తనభుజంమీద వేసుకొని—నన్నొక మంచంమీద పరుండబెట్టింది.

ఆచావడిలోనే అటూఇటూ పచారుచేయుచూ నాభర్త కొద్దికాలంతో నాకు ఉపచారములు చేయుచున్న అప్పలమ్మనుచూచి

అప్పలమ్మా! జాగ్రత్త నిన్ను యమలోకానికి పంపెదను అని పళ్ళు గొలుకుతూ—

తనమొలయందున్న పదునయిన శైజారునుతీసి అప్పలమ్మ దగ్గరకు వడివడిగావచ్చు చుండెను.

చావమామె శరీరం వణికిపోయింది. ఆమె మహాభయంతో నన్ను కొగలించుకొని—

అససూయమా! అని బోరున ఏడవడం మొదలెట్టింది.

ఇంతలో పిఫిలోనున్న బళ్ళమనుష్యులు కంగారుగా లోనికివచ్చి అప్పలమ్మ దగ్గరనువచ్చుచున్న నాభరను వారించి ఆయన దగ్గరనున్న కైవారును తీసుకున్నారు.

అంతరం నాభర అజ్ఞనుపొంది ఆబళ్ళమనుష్యులు మాయంటియందు జొరబడి ఇంటియందున్న గిన్నెలూ—చెంబులూ ఒక్క-శేమిటి ఇంటియందున్న పాలేసామానుల నన్నింటినీ మచ్చున కొక్కటియైననూ లేకుండగా వెదకి తీసుకొని వాటినిబళ్ళమిండా వేసుకున్నారు ఆబళ్ళను తోలించుకొని నాభర వెళ్లిపోయెను.

ఇక ఆయింటిలో అప్పలమ్మా నిద్రించుచున్న చంద్రుడూ నేనూ తప్ప యిక ఎవ్వరునూలేరు.

వారు వెళ్ళిన రెండుగంటలకు తల్లివారింది.

నాభర కొట్టినదెబ్బ పెద్దగాయముగామారి నాకు అపరిమితమయిన బాధకలిగింది. ఆబాధ భరించలేకపోయేదాన్ని అరుంధతమ్మా నా నాధుని యెడబాటునకు లోలోనదుఃఖించుకొని ప్రాణముగోల్పిన నిశ్చయించుకొనేదాన్ని నా ఆఖరినిశ్చయమునకు అంతరాయము కలిగి డిది. నాచందుడు జ్ఞప్తికివచ్చి—నామనస్సులో అపరిమితమయినబాధ జనించింది.

నాముద్దుబిడ్డడను విడనాడుటకు మనస్సు అంగీకరించలేదు. సామనస్సులో పిచ్చిపిచ్చి యూహలు జనించి నాప్రాణములపై ఆశ కలుగజేసినవి.

అప్పలమ్మ నాగాయమును చూచినప్పుడల్లా విచారించేది. అప్పలమ్మ నాగాయమునకు అనేకమందులువేసి ఆఖరికి గాయమును మాన్పింది. భర్తనేన, ప్రాప్తిలేని, నాదస్మను, నాలోనేను నిద్రించుకునేదాన్ని.

నాదుఃఖజీవితమునకు కొన్నిరోజులు గడచినవి. అప్పటికి నా భర్త నన్ను విడిచి రెండు నెలలు కావచ్చెను.

అరెండునెలల గానమునకూ—అప్పలమ్మ చేతివి బంగారపు మురుగులు, అమ్మినడబ్బు సరిపోయింది. ఇక మాధుక్కి మాదగ్గర ఒక్కరాగిపైసా కూడా లేదు.

3

అనాడు తేల్లనానె. పదిగంటలాయెను. స్నాచుచున్నాను—

అమ్మా? నాకు ఆకలిగా, ఉంది అన్నంపెట్టరా? అని అడుగుతూ ఉంటే—

దుఃఖంతో గుండెలు బరువెక్కిపోయాయి. నాకళ్ళనుండి నీళ్ళు గిరుస్తే, తిరిగాయి. నాలో నేను దుఃఖించుకొన్నాను. దేముడా? అమాయకులమైన, మమ్ములను, జాలయినా లేక ఎన్ని ఇసుముల నిడుచుంటివి?—

నీలిడ్డలయిన మమ్ములను ఇన్ని కష్టముల్ల పాలుచేయుటకు, హేనువేమి?

దయామయా? నిన్ను పెద్దలు దయామయుడవందురు. నీయందు దయసాకు కానరాకున్నది.

దయామయుడవని, నీకెవ్వకొసంగితిరి. బిరుదు? జగత్తునకునాయకుడవట—న్యాయాన్యాయములు లేని నీనాయకత్వమెందులకు? నీయందు కూడా పక్షపాతిమున్నది. కనుకనే నిన్ను పాండవ పక్షపాతియని చెప్పుకున్నారు.

భక్తులవలన అనంతకోట్ల బిరుదులను పొంది గర్వాంధుడవయితివి.

లోభత్వముననడియూ సీదగ్గరనే యున్నది. అంతులేని పాపమును సీదగ్గర దాసుకొని నాయట్టి నిర్భాగ్యురాలపై దయారసముతో గూడిన చూడకలను ప్రసరింప జేయటకు లోభించుచుంటివి.

నాహృదయ వేదన భరిం-లేక దేవుని నిందించితిని.

నాముద్దుబిడ్డకు ఆకలిబాధ భరింపలేక—

అమ్మా? అన్నంపెట్టవూ?

అని ఏడ్చుచుండెను.

నాలో నాకు అపరిమితమయిన బాధ కలిగింది.

ఏడ్చుచున్న నాముద్దుబిడ్డని కళ్ళంట వచ్చేసేళ్ళు— నాపయిట చెంతోతుడిచి ఎత్తుకున్నాను.

అప్పటికి ఒంటిగంటాయెచు. పొద్దుట ఎనిమిది గంటలకు వెళ్ళిన అప్పలమ్మా అప్పటికింకనూ రాలేదు.

అప్పలమ్మ మమ్మల్ని గురించివడే కష్టాలన్నీ—మనస్సులో తలంచుకొని విచారిస్తు—

చంద్రుని భుజంమీద వేసుకుని మావసారాలో అటూఇటూ తచ్చాడుతున్నాను.

ఇంతలో అప్పలమ్మ నాదగ్గరకొచ్చి నన్నుచూచి—

‘అననూయమా? పొద్దుపోయిందమ్మా?’ అని తనపయిట చెం గులో యున్న బియ్యంపై ఒ చేటలోపోసి—నాదగ్గరయున్న చంద్రుడిపై ఎత్తుకొని చంద్రుడికి చిక్కుమిశాయిపొట్లు యిచ్చింది.

ఆచేటలోపోసినబియ్యం నేనుకొలవగా—మూవతవ్వలపోలకు బియ్యమున్నది.

ఈబియ్యము అప్పలమ్మ ఎలాతెచ్చిందా యని మనస్సులో అనుకున్నాను. ఆబియ్యములో కొన్ని బియ్యం తీసుకొని వంట తయారు జేసుకుని—మేము మువ్వరమూ భుజించేము.

అనంతరం అప్పలమ్మను—

‘అప్పలమ్మా? ఈబియ్యం సీకట్లు భయమయ్యెను.’ అని నేను అడగ్గా—

‘అనసూయమ్మా?’ నేను పొద్దులు ఇచ్చట బయలుదేరి మాయంటిదగ్గరకు వెళ్ళెను. అక్కడనున్న ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళనుకొంత మందిని ఒకరూపాయి అప్పివ్వమని అడగ్గా—

వాళ్ళు నాకు ఒక్కపాలాడబ్బులుకూడా ఇవ్వలేదు!

‘నీకు మేము అప్పిస్తే ఎలా తీసుస్తావు?’ అని హాళనచేసేను. నాకే మియూ తోచిందికాదు.

భగవానుడా? నీవేదిక్కని అచ్చటనేయున్న నాచిన్నిగుడిసె లోనికళ్ళి కూర్చున్నాను.

అప్పటికప్పుడే—జేళ తిరిగిపోయింది. వట్టిచేతులతో ఇక్కడకు రావడానికి నామనస్సు అంగీకరించడంలేదు. ఇంతలో ఒకయ్యవకుడు— తనభుజంమీద కావడివైచుకుని ఇసుమకొంటావని పెద్ద, పెద్ద కేకలు వేయచూ—నాగుడిసె ముందునుంచే వెళ్ళుచుండెను.

అతడినిచూచి—

‘బాబూ? ఇలారా’ అనిపిలవగా అతడు నాదగ్గరకొచ్చి—

‘మామ్మా? ఇనుముందా?’ అమ్మతావా? అని నిలవబడ్డాడు.

వెంటనే నేను లేచి నాగుడిసెలో వెళ్ళా—ఒక్కూరివాడు కొంత తుప్పవట్టిన ఇనుముకనుపించింది. నంతో పముతో ఆఇనుము ఆయుచకుని కివ్వగా అతడా ఇనుముతొచి—

‘మామ్మా? నాలుగువీసెల ఇనుమిది.’ అని వీసెకు నాలుగణాలు చొప్పున, నాలుగువీసెలకూ నాకొకరూపాయినిచ్చి అతడు వెళ్ళిపోయెను.

ఆరూపాయివట్టుకొని బియ్యపుకొట్టుదగ్గరకు వెళ్ళి—ఒక అర్థ రూపాయిబియ్యము తీసుకొని బియ్యపుకొట్టుదగ్గరగానున్న మిఠాయి

దుకాణంకగ్గవ రెండుకానుల మిశ్రాయి మనచంద్రునికి తీసుకొని ఇకమిగిలినదబ్బులు పట్టుకొని పొద్దుపోయినందుకు వచ్చాత్తావపడుచూ వడి వడిగా వచ్చాను. అని చెప్పింది.

అప్పలమ్మకు మాయందున్న విశ్వాసాన్ని కలుపారులు తెలుసుకున్నాను.

అప్పటికి నాయంకాలమయ్యెను. కొంచెము కిరననాయిలుండగా దీపం వెలిగించి చావడిలో పెట్టి—

కునికిపాట్లు పడుచున్న మాచంద్రుని పగుండబెట్టి మరల అన్నలమ్మ దగ్గరకువచ్చి కూర్చుని—

అప్పలమ్మా? మీ ఆనందబాబయ్యగార్ని గురించి తెలుసుకున్నావా?

అననూయమ్మా? మా ఆనందబాబయ్యగార్ని గురించి నేనిది వరకే తెలుసుకున్నాను. ఆయననుగురించి మీకు చెప్పడానికి యెప్పటికప్పుడే నామనస్సు అంగీకరించింది కాదు. ఇక ఇప్పుడు చెప్పవలసివచ్చదు—

ఆయనకు ఇదివరకన్న ఇప్పుడు త్రాగుడు మిక్కిలయినదనిన్నీ తాను ఉంచుకొన్న వేళ్ళ మాయలోబడి వివక్షలేకండా, దుర్మార్గమయిన కార్యములను ఆచరిస్తూ తన డబ్బును ఆవేళ్ళకు కొల్లకొల్లగా అర్పిస్తూ సర్వకాలసర్వాధిపత్యమందునూ, బ్రాహ్మణ మొదలయిన మత్తుపానీయములకు లోబడి—

మన ఈవిశాలనగరములో ఉన్న రాడిలకు తనడబ్బును అప్పు పెడుతూ పానపితాచమునకు తనజ్ఞానమును అర్పించి వేళ్ళమాట వివక్షాటక ఆవేళ్ళ వలపుయనే వలలో దగుల్కొని—

నిందానృదమయిన, కార్యములను గావిస్తూ తనదీవితమును గడుపుచుండెనని తెలుసుకొన్నాను.

అని అప్పలమ్మ నాతో చెప్పగా—

నా వ్యూహమునుండి, నిట్టూర్పుకృతి వెలువడినది.

అప్పలమ్మా! బ్రహ్మదేవుడు మహాదుర్మార్గుడు—

అందువలననే ఆపేలుపునకు ఆలయములనుకట్టి ఎవ్వరునూ—

పూజింపరయిరి.

ఓ విధాతా? ఏమి సృష్టిరానీది? నీతల్లిదండ్రులయిననూ—

నీకు జ్ఞానము జోడించి నిన్ను సన్మార్గునిగాచేయ లేదా?—

నీ తెలివి తగులబెట్టా పతివ్రతలయిననూ తమ దుర్మార్గపు చూపులచేబాచి—ఆపతివ్రతామలలులను, మోసముజేయ, నింకించు, మహాదుర్మార్గులను సృష్టించితివి.

భార్యలనుండి భర్తలను, భిక్షపీసి—నతులకు, పాపరాసుల పాపసేవ పాపి లేకుండగాజేసి, సత్పురుషులయిననూ తమమాయలకు యరగాజేసుకొని—వారిచే శాసనకృత్యములను జేయించుకొనుచూ—

నాదిల్లాండ్రును దుఃఖింపజేసె—మహా దుర్మార్గులయిన స్త్రీ పిచాచములను సృష్టించితివి—అని—

‘అప్పలమ్మా! బ్రహ్మదేవుని సృష్టిపద్ధతి ఇలా ఉంది యని అప్పలమ్మతో—నేననగా—

ఇంతిలో విధితిలుపుతట్టి ఎవరో—

‘అససూయగారూ!’ అని విలిచెను.

‘అప్పలమ్మా!’ నన్నెవరో— పిలుస్తున్నట్టినారు చూడు—అని అప్పలమ్మతో—నేననగా—

అప్పలమ్మ లేచి వెళ్ళి వీధితులుపులు తీసింది.

పదునాల్గు సంవత్సరాల కుగ్రాహకము—

‘మామ్మా!’ ఈమల్లు ఆనందరావుగారిదేనా అని ప్రశ్నించెను.

“ఓ, ఆనందరావుగారిదే, ఈమల్లు అని అప్పలమ్మ సమాధాన మిచ్చింది.

‘మామ్మా?’ ఈకవరు అనందరావుగారు -- అనసూయగారికి ఇన్యమన్నారని జేబులో యున్న కవరునుతీసి ఆకుర్రాడు, అప్పలమ్మ కిచ్చి--వెళ్ళిపోయెను.

మరల ఇప్పలమ్మ అగలపునవేసి--ఆకవరు తెచ్చి నాకిచ్చింది. ఆకవరుచింపి అందున్న కాగితమును తీసుకొని--యిట్లు చదువు కొంటిని--

ఏయ్? అనసూయా?

నీకు తెలియజేయునదేమన నేన--నాయంటిని అమ్ముకున్నాను. అయిల్లుకొనకొన్నవ్యక్తి ఉదయముననేవచ్చి--యిల్లు స్వాధీనంచేసుకుంటాడు. గాన నీఉత్తరం చూచి--తక్షణం, ఈయిల్లుకొడచి ఎక్కడికయినా వెళ్ళిపోవాలి. తక్షణమే--వెళ్ళిపోయిన నీకేలాభం.

ఇట్లు--

అనందరావు.

అని ఆఉత్తరం చదువుచున్నాను. సాహృదయమున భయాన్ని రగల్గొని నన్ను దహించింది.

నామతి చంచలమైంది. నానాధుని పాదముఃకు--సాష్టాంగ నమస్కరములచి, బ్రతిమాలికోవాలని నాకుతోచింది.

‘అనసూయా?’ నీనాధుని నీవుబ్రతిమాలు కొన్ననూ నీపై కనికరముకలుగుట క్షయి ఎవరో చెప్పినట్టా యెను. నాకళ్ళనుండి వచ్చుచున్న విపాదజలమును--తిన పయిటచెంతో తుడుస్తు--

‘అనసూయమ్మా విచారించకు’ అని శిశుకళ్ళంటనీళ్ళు వదులుతూ అప్పలమ్మ నన్ను బ్రతిమాలింది

‘అరుదితమ్మా నాలోనేను యెంతధైర్యం చెప్పుకున్ననూ నా భర్త జ్ఞపికినచ్చినప్పుడల్లా--నాధైర్యం నీరుగామారి ఇకనాలో నుండకుండా ఎక్కడికోపోయిఉంది.

అప్పలమ్మ నాకు ధైర్యంచెప్పి నన్ను ఊరడించింది.

ఇంతలో నాతమ్ముడు సత్యం 'అక్కా తలుపుతీయము' అని బిగ్గరగా పిలిచినాడు.

అదీనా అవన్నలోనున్ననాకు నాతమ్మునిమాట వినబడడంతోనే నాకు ధైర్యం కలిగింది.

వెంటనే నేను లేచి అదురదాగా 'వీధితలుపులనుతీయగా' — నా తమ్ముడు లోనికివచ్చి నన్నుజూచి—

'అక్కా! అలాఉన్నా వేం' అని ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు.

నాతమ్మునితో నాదీనానన్న ఒక్కసారిగా చెప్పకోవలసిన కున్నానుగాని—

దుఃఖముతో నాగుండెలు బరువెక్కి నాహృదయమునుండి మాట వెలువడినది కాదు.

నాదీనానన్న కుకారణమేమో అని నాతమ్ముడు కంగారుపడ్డాడు.

అప్పలమ్మ ఓకుర్చితెచ్చి తమ్మునికి కూర్చోమని వేయగా—

నాతమ్ముడు అకుర్చిలోకూర్చోని—

'అక్కా' అని నన్ను పలుకరించాడు.

నాతమ్మునికి నాజీవితగాధను దుఃఖపూరితమయినకంతముతో చెప్పకున్నాను.

సోగాధనిని నాతమ్ముడు విచారించాడు. ఆనయమున నా తమ్మునికళ్ళనుండి రెండోమూడో కన్నీటిచుక్కలు భూమిపై పడినవి.

'అక్కా బావనూ నిన్నూ అమ్మ తీసుకరమ్మని నన్ను పంపింది అని నాతమ్ముడు నాతో అవగా—

నాదుఃఖము పొంగిపూర్చి పోయిందో

నాతమ్ముడు అప్పలమ్మతో—

‘అప్పలమ్మా’ మా బావ ఉంచుకున్న వేశ్యల్లు ఎక్కడో నీకు తెలుసా’ అని అడగ్గా—

‘ఆ టేలునంపి ఆమె పేరుకళావతి. ఈవిశాలనగరంలో మొయిన్ రోడ్డుకు చేరియున్న ఆనందసినిమా హాలు దగ్గరకు వెళ్ళి ఆ హాలునకు దక్షిణ వయపున ఉన్న వీధి వెంబడి వెళ్ళిన కళావతిమేడి మోతుక నెనును ఆమెడ రెండంతస్తులమేడ—ఆవీధి చిన్నవీధి, ఆవీధిని కళావతికితప్ప ఇక రెండంతస్తులమేడ ఎవ్వరికినీ లేదు. ఆవీధికివీడంతా వేశ్యలకొంపలే బాబు అని అప్పలమ్మ నాతమ్మునితో చెప్పగా

వెంటనే నాతమ్ముడు లేచి—

‘అక్కా బయిముసూడా ఎంజో అనలేదు. బావదగ్గరకు వెళ్లి బావను తీసుకొస్తాను అని నాతో చెప్పి బావను తీసుకురాడానికి తక్షణం బయలుదేరి వెళ్ళెను.

‘అప్పలమ్మా’ నాతమ్ముడు తన బావగారిని బ్రతిమాలుకుంటే ఆయన ఒప్పుకోరూ ఆయన ఒప్పుకొననియెడల అక్కా మా బావను పదిరోజులవరకు ఉంచుకొని మరల పంపేస్తాను అని కళావతిని నాతమ్ముడు బ్రతిమాలుకుంటే ఆమెకు వయకలిగి—నానాధుని పంపదూ?

ఆమె నానాధుని పంపుటకు సమర్థురాలు. ఆ వేశ్యచెప్పిన ప్రకారం నానాధుడు తప్పక నడుచుకొనును—

‘అప్పలమ్మా’ ఆ కళావతి నాతమ్మునితో నానాధుని తప్పకుండా పంపును అని అప్పలమ్మతో వెర్రిదానివోలే అనగా—

‘అప్పలమ్మ! నావయిపుకు జాలితో కూడుకొనియున్న చూపులు చూచింది.

మరలనాకు నిరాశ జనించింది.

అరుందలమ్మా అప్పటికే నాతమ్ముడు వెళ్ళి చాలా బయిమయింది అప్పటికికనూ నాతమ్ముడు రానందుకు నాలోనేను కంగారుపడ్డాను.

అప్పలమ్మా నాతమ్ముడు ఇంకనూ రాలేదే అని అప్పలమ్మతో నేననగా—

మిలేనమ్మా ఈపాటికి రావలసింది అని అప్పలమ్మకూడాఅంది.

అప్పటికి నగంరాత్రి గతించిరి. ఇ తలో—

‘అక్కా తలుపుతీయ్యి’ అని నాతమ్ముడు దీనంగా పిలిచెను.

నాతమ్ముని దీనావస్తకు కారణమేమాయని తత్తరపడి దిగ్గున లేదివెళ్ళి తలుపుతీయగా—

నాతమ్ముడు లోనికివచ్చెను.

అప్పటిదృశ్యము నేనుచూడలేకపోయాను. నాతమ్మునితలనుండి వచ్చుచున్న రసెత్తురును చూడడంతోనే నాకళ్ళుగిరితిరిపోయాయి.

నానోటినుండి ప్రమాట వెలువడినదికాదు. నాకు స్మృతితప్పి పోయి కత్తునకేకపెసి భూమిపై పడిపోయాను.

అప్పలమ్మా నాతమ్ముడూ నన్ను లేపదీసి నాకు కొంచెం మంచిసీళ్ళు పట్టించారు. నాశరీరం విడిచి వెళ్ళిపోయిన పాగెలు మళ్ళావచ్చి చేరుకొన్నాయి. నాతమ్మునిజూచి బోయన ఏడ్చెను. నా తమ్ముడు ఏడ్చుచున్న నన్నుజూచి—

‘అక్కా’ విచారించును, ఎట్టి వ్యర్థలకయిననూ —కష్టము లొచ్చుచుండును. నీవు పతివ్రతప్ర. నిన్ను నీభర్త తప్పకుండా చేరు కుంటాడు. ఇతివ్రతమున చిన్ను నీభర్త ఎరుగు చేసుకోడో చూద్దాం—

నీ మనస్సులో విచారం పెట్టుకొని నీకేరారోగ్యం పాడుకేసు కోకు. అని నాతమ్ముడు నాకు అనేకవిధములుగా ధైర్యం చెప్పి—

‘అక్కా?’ నేను బయల్దేరి కళావతీఇంటికి వెళ్ళెను. ఆమె ఇంటి దిగ్గుర బావలేను.

వెంటనే నేను తిరిగి మర అనందసినిమా హాలుదగ్గరకొచ్చి అక్కడ కొంతమందిని, బాచనుగురించి అడగ్గా— వాళ్ళు మాకేమీ తెలియదన్నారు.

ఇంతలో ఎక్కన్నుంచో—ఆ సినిమా హాలుదగ్గరకు చిన్న మోటారువచ్చి ఆగింది. ఆకారునుండి డ్రైవరు మాత్రమేవెగి, ఆ వక్కగావున్న బ్రాండ్‌మాపులోనికి వెళ్ళెను. ఇక ఆ మోటారులో ఇద్దరువ్యక్తులు మాత్రమున్నారు. వారీరువురూ—హిందీని మాట్లాడుకొంటున్నారు. ఆ కారులోవున్న ఒక ముగ్గురూ బావమాటవలెనే వినిపించింది నాకు.

వడివడిగా ఆ కారుదగ్గరకు వెళ్ళిచూడగా—

ఆ కారులో నాకు బావ కనుపించెను.

బావ కనుపించిగానే— నాకు, అపరిమితమయిన సంతోషం కలిగింది.

‘బావా?’ బావా? యని—బావను పలకరించగా—

బావ నావయివుకుచూచి— మహాకోపంతో, కళ్ళెరిజేసి— బావెందుకురా నీకు? బావను బ్రతిమాల్నాకొచ్చావా? అని పళ్ళువతపతా—కొరుకుతూ—

బావ ఆ కారులోవున్న ఓ రెంచి తీసి కారునుండి ఇవతల కొచ్చి—

బావ తన బలంకొద్దీ—ఆ రెంచి తీసుకొని వచ్చి కోట్టగా—ఆ దబ్బు నాశిరస్సుమీద గాఢంగా, తగిలి ప్రియమిచ్చి, పడిపోయాను.

పోడాలు, అమ్మకునే ఓ కుర్రాడు నన్ను లేవదీసి, నాకొక పూడా వుందని, నాతలనుండి వచ్చుచున్న—రక్తమునకు ఒక తడిగుడ్డ చుట్టి నామోమున పట్టిన చమటను తనరుమాలతో తుడిచెను.

‘అక్కా?’ అప్పటికి, నాకు జ్ఞప్తివచ్చింది.

అక్కడ బాప ఉన్నాడేమో యని చూడగా—బాప లేడు. బాప ఆమోటారుమీద, అప్పుడే వెళ్ళిపోయాడు.

అని పోడాలు అమ్మతోనేకుర్రాడు—

‘ఏమండీ?’ ఆనందరావుగారు, మీకే మవుతారు? అని అడగ్గా—

ఆనందరావుగారు మా బావే—అని సమాధాన మిచ్చాను. ఇంకాలో కొంతమంది, కానిస్తేబులు వచ్చి నాచుట్టూమూగి నిన్నుకొట్టిన స్వక్తిఎవరో—చెప్పమని, నన్ను బలవంతం పెట్టగా—

‘నన్నెవరూ — కొట్టలేదు. అని నాచికి, నేను సమాధాన మిచ్చాను.

నిన్నెవరూ—కొట్టనియెడల, నీకా దెబ్బందుకు తగిలింది?

నడుస్తూ, నడుస్తూ—తూలిపోయి, పడిపోయాను.

త్రాగి—తూలిపోయి, పడిపోయావా? అని నన్ను హేళనజేస్తూ ఆ కానిస్తేబులు వెళ్ళిపోయారు.

ఆ పోడాలు, అమ్మకునే కుర్రాడుమాత్రం వాడగ్గరనే నిలవ బడి—

‘ఏమండీ?’ మీ దేవులు? అని నన్ను అడగ్గా—

'మాది మధురాపురం' అని నమానాన మిచ్చాను:

ఈ విశాలనగరానికి, మీ మధురాపురం ఎంతదూరముం
కును?—తమ పేరేమి? అని మరల ఆ పోదాలు అమ్ముకునే, కుర్రాడు
అడగ్గా—

ఈ విశాలనగరానికి—మా మధురాపురం, ముప్పదిరెండు
మైళ్ళు, నాలుగు ఫర్లాగుల దూరముండును. నాపేరు పత్తం అని
పేర్చి, ఆ కుర్రాడిపేరు నను కనుక్కోగా—

నాపేరు బాబూరావండీ—నేనో రెడ్లుకుక్కాడి—అని బాబూ
రావునాకు, నమానాన మిచ్చాను.

అక్కా! బాబూరావు చాలా మంచివాడు. నాకా కట్టుకోలి
వేకు. పదిపామునప్పుడు—

ఈ తన తుమాలనుచింపి నాతనిను, కట్టుకోవేడు.

బాబూరావునకు పదునాలుగు సంవత్సరములుండును.

బాబూరావు మనస్సు, చాలా మంచిది. అతడు ధరించుకొన్న
వస్త్రములు, చినిగిపోయి మలినముగా ఉన్నవి.

బాబూరావు దరిద్రావస్థలో. నున్నట్లునాకు తోచింది. నా
మనస్సుబాధపడింది. దరిద్రావస్థలో నున్న బాబూరావుకీ, నవరత్నం
దేయ్యాలని నామనస్సు తొందరపడింది. నాకేబులోనున్న ఘనమునుండి,
వదిరూపాయలనోటు నొకటితీసి—

బాబూరావుకి యివ్వగా—

బాబూరావు ఆనోటుతీసుకుని—మహాసంఘోషంతో— నాకునమ
స్కరించి—నాదగ్గర సెలవుతీసుకొని వెళ్ళిపోయాడు. అనంతరం నేనొక,
గుర్రపుబండిమీద యిక్కడకువచ్చాను. ఇప్పుడా గుర్రపుబండి మన
వీధిలోనే నిలవబడియున్నది. అని—మానత్వం నాతో అనేవరికి—వీధిలో
నున్న బండిమనిషి—

“వీమంఛో నత్వంగారూ?! మధురాపురం వెళ్ళే పొగబండి ఇహో
అరగంటకు స్టేషన్ కి వచ్చేస్తాది—అని తొందర జేయగా—

‘అక్కా?’ యిహో అరగంటకు—మధురాపురం వెళ్ళేబండి
వస్తాది. మనం తొందరగా వెళితేమేగాని బండిదొరకడు’ అని అప్ప
లమ్మనూ నన్నూ తొందరపెట్టి—నిద్ర పోయే తనమేల్లున్న రేపి—ఎత్తుకొని
బండాసామీని పిలిచి—నాట్రంకుపెట్టి— సూక్ష్మ—సన్ను అబండిలో
వేయించాడు.

తరువాత నాతమ్ముడూ—నేనూ—చంద్రుడూ—అప్పలమ్మా—
కలిసి ఆగుర్రపుబండి ఎక్కగా—

బండివాడు, మమ్మల్ని, విశాలనగరం స్టేషనులో దింపి తనబండి
రోటును తీసుకొని వెళ్ళిపోయాడు.

యింతలో మధురాపురం వెళ్ళే పొగబండి వచ్చిఅగ్గా మేమా
బండ్లెక్కి—మన మధురాపురం వచ్చాము.

“అరుండతమ్మా?” యిదీ నాజీవితగాథ. యిక నాజీవితగాథ
ఎట్లు మారనున్నదో

అనసూయ చెప్పినగాథనంతటినీ— అరుందతివిని. అనసూయకు
తనవతియందున్న ప్రేమను తనలోతాను గొనియాడుచూ—

‘అనసూయా?’ అప్పలమ్మ ఎప్పుడొక్కడొంది?

‘నాభర్త తోడుం తెలుసుకురమ్మని అప్పలమ్మను, విశాలనగరం
వంపాను.

‘అనసూయా?’ నీవు బెంగపెట్టుకొని — నీకతీరారోగ్యం పాడు
జేసుకోకు, ఇక భవిష్యత్తు ఎట్లు జరుగనున్నదో—అట్లు జరుగకమానదు—

‘నేను మళ్లీనిన్ను కలుసుకుంటాను.’ అని అనసూయదగ్గర
సెలవుతీసుకొని— అరుందతి వెళ్ళిపోయింది.

మీకు ఆనందిం, సంతోషం కావాలెనంటే
శ్రీమానాపురం అప్పారావు పట్నాయిక్.
నవల్సు నేచదవండి.

కళావతీ! అఖరికి నువ్వు డబ్బంతా వాడితాగ్గుడుక్రింద ఖర్చు పెట్టి బిడ్డమెత్తుకుంటావా? అబ్బబాబ్! నీకు చెప్పడానికి నాహాని విసిగి పోతుంది. అదిక్కుమాలాడ్ని గుమ్మంయెక్కనివ్వకే అని నీకు చెబుతూ ఉంటే నీకు వినిపించనయినా వినిపించడంలేదు.

ఇమగోచూడు — నామాటలింటే — నువ్వు బాగుపడతావు ఆ అనందగాడిదగ్గర బుర్రగొరిగించుకోవాలన్నా ఒక్కరాగిడబ్బులేదు. ఆవెధవను అస్తమానమూ పీక్కితగిలించుకొని వాడితోనే కాలక్షేపం చేస్తావు.

నిన్నచూశావా! ఆశెట్టిగారు ఒక్కరాత్రికి ముప్పయిరూపాయలూ ఘట్టినపోసి వెళ్ళేడు.

ఆయనవెళ్ళిపోయేటప్పుడు నాతో ఏమన్నాడో తెలుసా? నీకూ తురువిషయాలన్నీ మంచివేగాని—ఆరాడిముండాకొడుకుని విడిచిపెట్టిం చేద్దవా నీకూతురు బాగుపడిందనుకో — ఆ శనిగ్రహాన్నిగురించి నేను రావడానికి జంకుతున్నాను అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

నువ్వా శనిగ్రహాన్ని వడల్పుకున్నావంటే—షరాబులు అనేక మంది డబ్బుగుప్పివేయడానికి చూస్తున్నారు. ఆ శనిగ్రహంమూలాన్ని నీదగ్గరకు కొంతమంది రావడానికి జూస్తున్నారు.

అమ్మా నేచెప్పేది నీబాళ్ళోనంగాని — నాబాళ్ళోనంకాదు. నాకు తీరవలసినవన్నీ తీరిపోయాయి. నాకీ యారాటమంతా నిన్ను గురించేగాని నాక్షేమంకోసంకాదు. నేనెందుకుచెబుతున్నానో నువ్వు

బాగా ఆలోచించుకో ఇప్పటికింకా నీకు ఆవశ్యకంలో ఆరసగంకాలుల కూడా పెళ్ళి లేదు.

నీకు ఇల్లాంటివిషయాల్లో అనుభవంతక్కువ. అన్నిసందర్భాల లోనూ ఆతిథేర వయస్సు తీరిపోయిన పెద్దదాన్ని—

నేనెందుకు చెబుతున్నానో నామాటయందలి విశ్వాసముంచి నేను చెప్పినప్పుడు నడచుకొందువా నువ్వు బాగుపడతావు.

ఇప్పటికింకా మనకులవ్వు త్తిలోఉండేనంగతులునీకు తెలియేలేదు. మనశరీరంకాస్త బిగువుగాఉన్నప్పుడే మనం ఎంతమందిని దివాళాలు చేసి డబ్బునంపాదించిననూ—

అంతేగాని మనశరీరబిగువుకాస్తా తగ్గిందంటే మనల్ని ఎవ్వరూ చూడరు.

అమ్మో నామాటవిని—

ఆశనిగ్రహాన్ని వదల్చుకో అని కళావతితల్లి కూతురుకిచెప్పటం ముగించగా—

‘అమ్మా?’ నీడంతా చాదస్తం, నేనుమాత్రం నీకూతుర్ని కాదూ? నేనుమాత్రం తెలివితక్కువదాన్నా?’

ఆ ఆనందరావుని మాయలోనేనుకొని యిప్పటికీ సరిగా రెండు సంవత్సరాలయింది.

అ ఆనందరావు పన్ను తగుల్కున్న రెండు నెలలకు నావలపు మండు నెత్తి కెక్కించాను.

యింకో నెలకు భార్యనుకూడా విడిచిపెట్టిచాను. ఈ రెండు సంవత్సరాల్లో నూక్రికి, గిన్నెలూ—చెంబులూ— అమ్మించాను. తనకు ఉన్న పదివేలరూపాయల అస్త్రీ, అమ్మించి, ఆడబ్బంతా లాక్కున్నాను.

క్షౌరం చేయించుకోవాలంటే—అర్ధనాడబ్బులుకూడా లేకుండా చేసాను.

ఆనందరావుని ఈపాటికే గుమ్మం ఎక్కకుండాచేద్దాను. అచిర కాలంలోనే అలాచేస్తే—

ఎంతవిశ్వాసం లేని జాతయినా మనకులంవాళ్ళే మనల్ని ఆక్షేపింతురని జంతుకున్నాను.

అంతేగాని, ఆనందరావుని ఒక్కక్షణంలో అవతలకు కొట్టిస్తాను. 'శభావతీ?' వట్టి పిచ్చిదానవుచున్న—

రెండు సంవత్సరాల్లో—పదివేలరూపాయలు సంచాదించడం మహా గొప్పకాదు. సీమాటలుచూస్తే నాకు నవ్విస్తోంది. ఈమహాభాగ్యునికి మనకులంవాళ్లే—మనల్ని ఆక్షేపించడం! 'మనకులంవాళ్ళు మనల్ని ఎప్పుడూ ఆక్షేపించరు.

అలా ఆక్షేపిస్తే—వాళ్ళు మనకులంవాళ్ళలా అవుతారు?'

'నరేలే అమ్మా?' ఆకాస్త అనుమానమూ తీరిపోయింది. యిక ఆనందరావుని గుమ్మం ఎక్కేసివ్వను.

‘కళావతి! నువ్వలా అంటే నాకేమీ సమ్మతంలేదు.’

‘కళావతి?’ నీతోడు ఆనందరావుని గుమ్మం ఎక్కడ పంజా చేస్తాను.

‘అమ్మా? ఇప్పుటికే నామీసన్న తృప్తి పడింది.’

‘అమ్మా?’ యిలా ఎవరో వస్తున్నట్లున్నారుమాను—

అని కళావతి తల్లితో—అనిగా—

‘యింకెవరు ఆంత స్వతంత్రంగా రావడం, అనుకో ఆనందం గాడే—వీడికి పొద్దుకూకడంతెడవు పొద్దు కూకిందో—లేదో అప్పుడే వస్తూ—ఉన్నాడు.’

నేనీ గదినుంచి వెళ్లిపోతాను. ఈవేళతో—ఈశనిగ్రహాన్ని వదుల్చుకో—అని కూతురుతో చెప్పి కళావతితల్లి అగదినుండి వెళ్ళి పోయింది.

అగదినుండి కళావతితల్లి వెళ్ళగానే—

ఆనందరావు ఆగదిలోనికివచ్చి తనవంటినున్న కోటుచుట్టి గోడకు మన్నుతుంటే తగలించి కళావతికూర్చునియున్న కుర్చీకియెరుగుగాయున్న ఇంకొకకుర్చీమీద కూర్చుని—

‘కళావతి ఈవేళ అగ్గిపెట్టె తెచ్చుకోవడం మర్చిపోయాను. ఈబీడి దీపాన్ని అంటించిద్దూ..’

నేను లేవలేను.

కారణం

నానంట్లో ఈవేళ బాగుండలేదు.

నిశ్చరీరారోగ్యం చెడిపోయిందా?

ఆ చెడిపోయింది.

చెడిపోవడానికి కారణ మేమిటో!

కారణమేమీలేదు

ఆనందరావు వికటంగా నవ్వుతూ—

శీతలోగ్ధం వడిపోవడానికి కారణం నాకు తెలుసు.

నిన్న పరామితులొచ్చిన అనెడవనోట్లు - శీతలోగ్ధం పాడుతుంటే ఆఖరికి సిన్ను యనులోకం తీసుకుపోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

నోట్లు యనులోకం తీసుకోతాయా?

ఇప్పుడు తీసుకోతాయి. నిన్న నీకా కాముశిచ్చిననోట్లున్నవి.

అయి దేసిరూపాయలనోట్లు ఆరు.

ఆనోట్లు నీకెందుకొచ్చాడు.

నన్ను నరదాగా ఉప్పుపెట్టుకోమని.

సువ్వు ఎన్నుకోకుండానే ఇచ్చాడని.

నేనువప్పకుంటేనే ఇస్తా--అని ఇంకకుండా అన్నది.

అమాటకి ఆనందరావుకునచ్చినకోపం అద్భుతం. ఆనందరావు కళ్ళుఎర్రబడి చింతసివ్వుల్లా గయ్యాయి. ఆనందరావు మహాకోపంలో.

నాపోదీషనులోనున్నసువ్వు ఇంకోవ్యక్తికి ఎందుకొప్పుకున్నావు?

నీపోదీషనలో నేనులేను.

నాపోదీషనలో సువ్వులేకుండానే నాపదివేలరూపాయలఅస్త్రీ నీకు అర్పించేనన్నమాట.

సువ్వు అమితంగాత్రాగి, నాదగ్గర అనవసరప్రసంగం చెప్పుకు నీదగ్గరడబ్బున్నంతవరకూ నీపోదీషనులోఉన్నాను.

నీదగ్గరున్నడబ్బంతా అయిపోయింది. ఇకనేను నీపోదీషనలో లేను, నాపోదీషనులో సువ్వు ఉండటానికి వీలేదు.

కళావతి నిక్కచ్చిగా చెప్పినమాటలకు ఆనందరావు తెల్లజోయి కళావతిముఖం తీక్షణంగా చూస్తూ--

ఏమండీ? మీరంటే నాకు మహాప్రేమ, మీరు నాకు ఒక్క నిమిషము కనబడనియెడల నేనుండలేను.

దైవసాక్షిగా, మిమ్మల్ని నా మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమించేను. మీరు నన్ను విడిచిపెడితే--ప్రాణత్యాగం చేసుకొంటాను. మన డి

తాళు ఇల్లులనే పెట్టిపోవాలి. అని నాదగ్గర తక్కువ మిగిలినవి, వ్రమాణకాలు తేసేవు—

అవ్రమాణకాలన్నీ— ఏనుయ్యాయి? ఆ పేర్లు ఏమయి పోయింది?

ఏమయిపోయిందా? వేళ్ళ అనేకపేసాలు పేసుకొని డబ్బు సంపాదించుతోవాలి. అఖికి డబ్బుతోననుని కుష్టుపోగుబడయిగా, తన తేదీరం, అమ్ముతోవాలి అవ్రమాణకాలు అనేకం చెయ్యాలి. వేళ్ళ అనేకమందిని మోసంజేసి డబ్బు సంపాదించుకోవడమే—నాని ముఖ్య పృతి—

నీలాంటి వ్యక్తులు, ఈ ప్రపంచంలో, తక్కువమిరియ్యూరు నేను నిన్ను ప్రేమించలేదు. నీదగ్గరమున్న డబ్బును ప్రేమించాను. నాకు డబ్బుతోనే పనిగాని నీతో ఈవనమాత్రం కూడా పనిలేదు. నీ ఆశనువిడచి. నాఇల్లుకూడా తమనమే నిడచి ఎక్కడికయినా పెట్టిపో—

ఎక్కడికి వెళ్ళిపోవడమ?

నీ ఇష్టమొచ్చిన చోటునకు.

దుర్మార్గురాలా! నీ పూయతోటడి, నికర్మకానక నా ఇల్లా లిని ఉసురుపెట్టి నా ఆస్తిఅమ్మి అడబ్బుతెచ్చి నీకు అర్పించాను. నిన్ను గురించి నాగౌరవాన్ని వడలుగొని సిగ్గు బిడియాలు లేకుండా నీచ గార్యాలు తేసేను.

సువ్ర నన్ను మహా మోసంజేసేవు. దుర్మార్గురాలా! నిన్ను విడిచి నేను వెళ్ళిపోతానా?

నిన్నే నేను విడిచిపెడితే నాలాంటి వ్యక్తులను అనేకమందిని, మోసంజేసి.—నాని ఇల్లాండ్రను ఏడిపించువూ?

అని అనందరావు తన మొలయందున్న కయిబాగును తీసి కళా పతిమొడుగు పృత్యుదేవుడు భాగుననిలవబడి—

నేళ్ళు దేవతను పూజించుకో నిన్ను జరూరుగా యమలోకం నుంపాలి. అని గర్జించి పల్లగా—

కళావతి నిశ్చేష్టితురాలు. నోటినుండి మాటరాక కొయ్య బొమ్మలా, నీలబడి. పెరిదానిలాగున చూట్టం మొదలైంది. ఇం తలో కళావతి తల్లి హతాత్తుగావచ్చి తనకూతురు యెదురు మృత్యు దీవుడులాగున నీలబడ్డ ఆ ఆనందరావు రెండుకళ్ళల్లోనూ తనచేతిలో యున్న కారం పోసేసింది. ఆనందరావు ఆకారం కళ్ళల్లో పడుతుం డగానే—కళ్ళు భగ్గన మండిపోయి—అమంటుక్కు ఆగలేక భూమిపయిన దభాలున పడిపోయాడు.

‘అమ్మా? మందిషనిచేసేవే? క్రిందపడి మంటకాగలేక ఎలా కొట్టుకొంటున్నాడో చూడు—’అని కళావతి మహానంతోషంగా అంది.

“అమ్మా? ఈవెధవకు కళ్ళల్లో కారంపొయ్యకుండా విడిచిపెడ తానా? నువ్వు కాళ్ళట్టుకో—నేను చేతులుపట్టకుంటాను.”

అని తల్లి—కూతురూ కలిసి ఆనందరావుని చెరోవయిపునూ పట్టు కొని—అవత్తలపారేసి తలుపులు వేసుకొన్నాడు. అచీకటిలో ఆరోడ్డు ప్రక్కను పాపం ఆనందరావు కారపుపొడి మంటకు—ఆగలేక గిడ గిజా తన్నుకొంటున్నాడు.

X

‘బండి ఆతాటాకు యింటిదగ్గర ఆపు.’ అని బాబూరావు బండి వానితో చెప్పగా—బండితోలే అసామి బండిని ఆతాటాకు యింటిదగ్గర ఆపెను. ముందు బండినుండి బాబూరావుదిగి—

‘ఆనందరావుగారూ? నెమ్మదిగా దిగండి.’ అని బాబూరావనా.

‘బాబూరావు? ఈయిల్లనా—మీది’ అని ఆనందరావు బండి నుండి దిగి—

బాబూరావు శవశేఖరానున్న ఒక అర్ధరూపాయనుకీసి బండి వానికిచ్చెను. బండానాని బండిలోలుకొని వేళ్ళిపోయెను.

‘బాబూ! ఆనందరావుగారూ? ఈ యిల్లమాది లోనిదిరండి’ అని ఆనందరావు లోనికి తీసుకెళ్ళి ఒకగదిలో ఒకపట్టిమంచంవేసి ఆమంచంమీద ఓ తెల్లని దుప్పటిపెంచి—

‘ఆనందరావుగారూ? ఆమంచంమీద వరుసండి’ అని బాబూ రావనగా—

ఆనందరావు ఆపట్టిమంచంమీద కూర్చుని—

‘బాబూరావు! నువ్వు నాప్రాణం రక్షించేవు. నేను ఇప్పటి వరకూ—అక్కడనేయుంటే నాప్రాణాలు తప్పకుండాపోవు. నువ్వు వేవు చులాగున అక్కడోచ్చి—ఆమహా అవస్థలోనున్న నన్ను చూచి నాకళ్ళను చల్లి నీళ్ళతో, కడిగినన్ను కావాడేవు నీయుణం నేను కీర్తుకోవడిం మహాకృష్ణం.

ఆనందరావుగారూ! నేను ఆనందసినిమాహాలు దగ్గర ఎంత చేపటివరకూ—యుండేవాడో మీకు తెలుసు. ఈవేళ నాకు వంట్లో బారికంగా ఉండి, పెందలాడే రావటం తలస్థించింది.

బాబూరావు! నీవలా నిలవబడే యున్నావు. ఈ మంచంమీద కూర్చో—

ఎందుకు? అనవరం లేదండీ నేను తుంగచాప వేసుకొని పరుగులాను. అని బాబూరావు ఓతుంగచాప వాలుకుని—పరున్నాడు.

బాబూరావు! నా ఆశసూయా—చంయ్యిడు. ఎక్కడున్నారో నీకు తెలువా?

ఆ, తెలుసునండి వారు మధు గాంధీగారిలోనే ఉన్నారు.

బాబూరావు! నేను మహానాసి, పర్వతాల నిర్వాసిస్థలయ్యి దును—తాగ్రి జ్ఞానమును విడిచి నా ఇల్లాలు అనేకకష్టాలుపెట్టెను.

నా అననూయనూ నా చంద్రుడీ నేను జూచుకొనేయడల నా పాగ్గాలు, నిలబడవు. నేనొక వర్షాయం మా బావమరిదిని అనంద సినిమా హాలు దగ్గర త్రాగుకుమయి కంటో ఉండి కొట్టగా—

అతడు వదిపోయాడు. అతణ్ని నీవు లేవదీసేవు. తక్షణం నేనా కారెక్కి వెళ్లిపోయాను. నేను వెళ్లిపోయిన తరువాత ఆ మహాను భావుడు—నన్ను నీ దగ్గర ఏమన్నాడు?

మీ బావమరిది మహా సుగుణుడు. ఆయన మిమ్ముల్ని ఈమహా మాత్రంకూడా దూషించలేదు.

బాబూరావు? నా అననూయనూ— నాచంద్రుడీ తీసు కొస్తావా? వానిని కూలివని జేసుకొని పోషించుకొంటాను. నా భార్యను నేను కష్టబెట్టినందుకు ఎదును నేను అలా పోషించుకుంటే—నాకు ఇప్పటికి పెరిగిపోయిన ఈ బావమంతా, నశిస్తాది. లేకపోతే — పొద్దుటనన్ను మధురాపురం, తీసుకెళ్లి నా చంద్రుడీ నా అననూయనూ— నాకు చూచిస్తావా?

నేను మా అత్తారికింటికళితే—నన్ను మా బావ మరిది రెంచుతీసు కొని కొట్టేస్తా డేమో! నా అననూయ నన్ను చూచి—కొప్పడి, తన తమ్మునితో—నన్ను కొట్టమని చెబితే—

అతడు నన్ను తప్పకుండా, కొడతాడు. నా అననూయను నేను బూటుకాలితో—తన్నినందుకు, చంద్రుడునన్ను తిట్టడా? నాకు ఖుతి పోయిందని మా బావమరిది నన్ను చూచి—నవ్వుతాడేమో! ఎప్పుడూ నవ్వుడు మా బావచాలా మంచివాడు.

కళావతికి నాకళ్ళల్లో, కారంజల్లి నవ్వుతున్నావా? యర్మాదు
రాలా? నవ్విస్తా. పంతుమంది కొంపలో పాడుతేసి నవ్వు సంపాదించే
అధనానికీ, ధర్మమూ—అధర్మమూ పంపాలా? అధనముసిల్లి రేపా,
మాపా తప్పక చచ్చిపోతాది. నిన్ను నాలాంటి కాశీముండాకొడుకు,
ఒక్కనడుగు నరికేస్తాడు. ఇకనువ్వు సంపాదించిన వజ్రేవళో పట్టుకు
పోతాను. అప్పుడుగాని నీదోగం కుదరదు.

అయ్యోయ్యలారా! నే చెప్పబోయేదీవినండి. వెళ్లిపోకండి నా
యందు నయముంచి అక్కడ కూర్చోండి. కూర్చున్నారా?— కూర్చు
న్నామని అరిచిపూవుతున్నారా? మీరు తెలివైన మహానుభావులు
గనుక నేను రెండో—మూడో— మూడు చెబుతాను. విని వెళ్లి
పోండి. నేను మీకు అంతగా చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. కారణమేమి
టంటారా? నేను కళావతిని గురించి పడేబాధలన్నీ— మీకళ్ళారా,
చూట్టలేదు భాన నావలె మీరునా—మీకళ్ళల్లో, కారంజల్లించు
కొని చెడిపోకండి. ఈవేళకు నామనస్సు బాగుండ లేదు గనుక మీరు
తక్షణంలేచి వెళ్లిపోండి.

బాబూరావులో వీళ్ళను పంపేసేను. ఇకనివు నాకు చేయవలసిన
ఉపకారం ఉంది. ఏమిటా? నన్ను మధురాపురం అననూయ దగ్గరకు
తీసుకళ్ళాలి

అని అనందరావు—బాబూరావుతో అనగా—అరే పాపం అనంద
రావుగారికి మతిచంచలమయిపోయింది. అని తన మనస్సులో విచా
రిస్తూ కంగారుగాలేచి, అనందరావు వరున్న పట్టిమంచం దగ్గరకు
వెళ్ళి—

అనందరావుగారూ? పొద్దుట మనం మధురాపురం వెళదాం. నాలుగురోజులక్రితం నాకు మధురాపురంలో చుట్టూలుండగా అక్కడికి నేను వెళ్ళేను. నన్నా మధురాపురంలో మీ బావ గారు చూచి... వారింటకి తీసుకెళ్ళేరు.

అక్కడ అననూయమ్మగారు నాకు కనబడ్డారు.

అననూయమ్మగారూ? నేనివేళ విశాలనగరం వెళిపోతానండి. అని నేను చెప్పగా—

బాబూరావు? అనందరావుగార్ని ఒక్కసారి తీసుకురావా? అని ఆమెనన్ను ప్రార్థించువూర్వకంగా వేడుకోగా — తప్పకుండా తీసుకొస్తానమ్మా అని ఆమెకు సమాధానమిచ్చాను.

అనందరావుగారూ? తప్పకుండా పొద్దుట మనం మధురాపురం వెళదాం. ఇప్పటికే ఆలస్యమయి పోయింది. నిద్రించండి.

బాబూరావు? నిద్రపోతానుగాని, అననూయకు నాయందు ఇంకా ప్రేమిండా? నన్ను తీసుకొని వెళ్ళినిన్ను బ్రేకేయించా? నవ్వు మధురాపురంనుంచి వచ్చేటప్పుడు—మంచంద్రున్ని చూశావా? నా అననూయకు, నాయందు, మహాప్రేమిందా? నాచంద్రుణ్ణి నా అననూయనూ—త్వరగా నేను చూచుకోనియెడల నా ప్రాణాలు నిలబడవు.

అనందరావుగారూ? పొద్దుట మనం మధురాపురం వెళ్ళిపోదాం నిద్రపోండి.

'బాబూరావు! ఇకనిదీస్తాను. పొద్దుట మధురాపురం విభా
యికంగా తీసుకెళ్ళాలి సుమ్మా?'

"ముమ్మాటికీ తీసుకెళ్ళతాను

'బాబూరావు! సింగిపూతాను త్వరగామాత్రం లేవు.'

'సరేలండ.' అని బాబూరావు ఒప్పుకున్నాడు.

'తమ్ముడు! బాబూరావు మీ బావను తీసుకొస్తానన్నాడు.
యికనూ తీసుకురాలేదు. నువ్వెళ్ళి మీ బావను బ్రతిమాలి తీసుకు
రావా?'

'అక్కా! బాబూరావు బావను తప్పకుండా తీసుకొస్తానన్నాడు.
బాబూరావు ఈవేళ బావను తీసుకురానియెడల నేను పొద్దుట విశాల
నగరం వెళ్తాను.

'తమ్ముడు! నువ్వు విశాలనగరం వెళ్ళటమేకాదు బావను
తప్పకుండా తీసుకురావాలి.

నా ఆఖరిసిగ్గుయము నీకునేను చెబుతున్నాను. భర్త ఉండియూ
అయినపాదనేవ పొప్పి లేని ఈజన్మ ఎందులకు? ఈ నా దుఃఖజీవితము
గడపుకునేకన్నా ముగించుకొనెదను. నేను నీకు ఒకఉత్తరం వ్రాసిఇస్తాను.

ఈ ఉత్తరం తీసుకొని మీరవకిచ్చి—అయినను తీసుకురా? అప్పుటికి అయిన రానియడల ప్రాణత్యాగం చేసుకుంటాను. అని అననూయ ఒక లేఖని కాగితంమీద—

మహారాజగారి రాజమాన్య కావపురితులయిన అనందరావు గారికి అగ్నిసాక్షిగా వివాహమాడేన మీ అననూయ అనేక వేల వామంగ నమస్కారములిడి చేసుకునే మనవి. నేను నిర్దోషిని నన్ను మీరు విడిచిపెట్టి రెండు సంవత్సరాలయింది.

ఈ రెండు సంవత్సరాలూ— రెండుయుగాలుగా గడుపుతున్నాను. నా అఖిరికోరిక మీరు నాకు కనబడనియెడల బలవన్ మరణము పొందెదను.

ఇట్లు మీ సోమదాసి అననూయ.

అని వ్రాసి అకాగితం అననూయ సత్యానికివ్వగా — సత్యం అకాగితం పుచ్చుకొన్నాడు.

అప్పటికి జామురాల్తోయింది. చంద్రుడు లయితుడేగరకూడుని పాతాలు చదువుకుంటున్నాడు.

యింకా వంటగదిలోనే పోయ్యమీద అప్రపంచాశాస్త్ర సీతా మహాదేవమ్మ కూర్చుంది.

‘అక్కా? ఇంకనూ అప్పలమ్మ విశాలనగరాన్నుంది రారేదు. కారణమేమిట?’ అని సత్యం అననూయతో అనగా—

‘ఈనాటికి అప్పలమ్మ రావలసిందే ఎందుచేత రాలేదో?’ అని అననూయ తన తమ్మునితో—అంది.

ఇంతలో వీధిగుమ్మంలో ఏదోబండి ఆగినచప్పుడయింది.

‘అక్కా! మన వీధిగుమ్మందగ్గర ఏదో బంజాగిన చప్పుడయి నది చూస్తానుండు.’ అని నత్యంలేచి వీధిలోనికి వెళ్ళగా—వీధిగుమ్మంలో గుర్రపుబండి ఆగటంనిజమే అయింది. ఆబండినుండి దిగుచున్న బావ గారితో బాబూరావుని చూచి నత్యం అశ్చర్యపడ్డాడు.

లోన సాతాలు చదువుకుంటూఉన్న చంద్రుడు—

‘మామా! అబంజివరిదీ?’ అంటూ—పరుగుపరుగున ఇవలెలకు వచ్చాడు. చంద్రుణ్ణి చూడగానే ఆనందరావుకి చలించిపోయినమతి మల్లవచ్చి చేరుకొంది.

‘నాన్నా! నువ్వేమీ చదువుకొంటున్నావు?’ అని ఆనందరావు చంద్రుణ్ణి ఎత్తుకొని—తనకళ్ళంట ఆనందబాహులు జలజల రాలేడు.

ఈదృశ్యంచూస్తున్నప్పుడు అననూయ మురిసిపోయింది. భర్త దగ్గరకు వడివడిగావెళ్ళి—నమస్కరించి—భర్త కళ్ళనుండి వచ్చుచున్న ఆ నీటిబిందువులను తనపయిటచెంగుతో తుడిచింది..

ఆపౌర్వమీవెన్నెలతో పారిరువురూ ఒండొలవయిని ప్రేమచూ ఝులను ప్రసరింపజేసుకొన్నారు.

అప్పుడే విశాలనగరాన్నుంచి కచ్చిన అప్పలమ్మ ఆనృశ్యాన్ని చూచి పొందిన ఆనందానికి అంతా లేదు. సీతామహాదేవమ్మ పర్వమనందగలో అల్లుణ్ణి కూతుర్ని దీనించుకొని లోనికి తీసుకెళ్ళింది.

సమాప్తము.

త్వరలో

శ్రీ మానాపురంవారి కొత్తనవలలు

1 జమీందారిణి

2 ఉంపుడుకల్తె

